

MINISTERUL FAMILIEI, TINERETULUI
ȘI EGALITĂȚII DE ȘANSE

56.2315/04.05

Către: Domnul Senator Hatos Adrian (PNL)

Ref.: Întrebare cu privire la "Măsuri de prevenție a femicidului și de îmbunătățire a situației copiilor care rămân orfani în urma acestui fenomen"

Stimate Domnule Senator,

22.03.

Cu privire la drepturile de care beneficiază copiii ale căror mame au fost ucise de către partenerii de viață, precizăm că în prezent situația acestora este reglementată în conformitate cu prevederile legislației civile în materie, precum și de cele ale Legii nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Astfel, în conformitate cu prevederile art. 7 din acest act normativ "drepturile prevăzute de lege sunt garantate tuturor copiilor fără nicio discriminare, indiferent de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau altă opinie, de naționalitate, apartenență etnică sau origine socială, de situația materială, de gradul și tipul unei deficiențe, de statutul la naștere sau de statutul dobândit, de dificultățile de formare și dezvoltare sau de alt gen ale copilului, ale părinților ori ale altor reprezentanți legali sau de orice altă distincție", motiv pentru care aceștia pot beneficia de aceleași drepturi și facilități conferite de legislația națională oricărui copil, care din diferite motive nu mai poate beneficia de îngrijirea părinților săi.

1. Având în vedere faptul că Agenția Națională pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați (ANES) este, potrivit legii, organismul național care asigură mecanismul de coordonare a implementării Convenției Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice, adoptată la Istanbul la 11 mai 2011, ratificată prin Legea nr. 30/2016, denumită Convenția de la Istanbul (conform art. 3¹ din HG nr. 177/2016), în coordonarea Agenției a fost constituit Grupul de lucru pentru îmbunătățirea și consolidarea cadrului legal în domeniul prevenirii și combaterii violenței domestice.

Obiectivul principal al grupului de lucru se axează pe reglementarea unor aspecte foarte importante din domeniul prevenirii și combaterii violenței domestice, prin raportare la: recomandările cuprinse în Raportul Departamentului de Stat al SUA privind drepturile Omului - 2022, Raportul GREVIO (Consiliul Europei) privind implementarea Convenției de la Istanbul în România (adoptat de GREVIO la 4 martie 2022), recomandările GREVIO referitoare la implementarea Convenției Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței în familie de către România (2022), proiectul de Directivă privind combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice - Comisia europeană - COPEN, modificările viitoare ale Legii nr. 292/2011 privind sistemul național de asistență socială și nevoile obiective de

MINISTERUL FAMILIEI, TINERETULUI ȘI EGALITĂȚII DE ȘANSE

reglementare izvorâte din practica și intervențiile specifice ale tuturor categoriilor de profesioniști.

Prima întâlnire a grupului de lucru a avut loc la data de 10 aprilie 2023, reunind profesioniști de la toate nivelurile, din cadrul: Consiliului Superior al Magistraturii, Ministerului Justiției, Ministerului Public - Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Institutului Național al Magistraturii, Inspectoratului General al Poliției Române, Direcțiilor de Asistență Socială și Protecția Copilului, precum și reprezentanți ai mediului academic și ai societății civile. Menționăm că din Grupul de lucru face parte și doamna dr. Ecaterina Balica, cercetător științific în cadrul Institutului de Sociologie al Academiei Române.

În atenția Grupului de lucru se află atât aspectele care se circumscriu domeniul de aplicare a Legii nr. 217/2003 privind prevenirea și combaterea violenței domestice, cu modificările și completările ulterioare cât și aspecte conexe cu incidență în materie penală.

Astfel, unul dintre subiectele propuse de către ANES în cadrul primei întâlniri a vizat necesitatea identificării celor mai bune soluții juridice în sensul reglementării unor *măsuri specifice destinate ocrotirii copiilor victime ai femicidului, care să acopere toate nevoile specifice ale acestora (ex: sprijin material - indemnizație de sprijin până la majorat, acordare de compensații, consiliere psihologică și juridică, asistență juridică gratuită, asigurarea gratuității pentru tratarea bolilor/intervenții chirurgicale/alte tratamente, clarificarea situației juridice a locuinței/locuință socială, desemnarea unui curator/tutore, menținerea copilului în mediul său obișnuit - locuință, unitate de învățământ, asigurarea cheltuielilor de susținere a educației la toate nivelurile, facilitarea găsirii unui loc de muncă după majorat, etc.).*

De asemenea, una dintre recomandările GREVIO vizează *introducerea perspectivei de gen în Legea nr. 217/2003* și, în acest sens, a fost discutată *introducerea definiției violenței de gen împotriva femeilor*. Astfel, violența de gen împotriva femeilor reprezintă orice violență îndreptată împotriva unei femei, deoarece aceasta este femeie sau care afectează femeile în mod disproporționat, iar acesta formă de violență are la bază relațiile istoric inegale de putere dintre femei și bărbați, care au condus la discriminarea împotriva femeilor.

Totodată, a fost discutată și necesitatea reglementării infracțiunii de femicid, însă în ceea ce privește politica penală, competența revine exclusiv Ministerului Justiției, iar în cadrul întâlnirilor, elementele care necesită reglementare în materie penală sunt reținute de către specialiștii din cadrul acestui minister, urmând a fi analizate de sine-stătător, potrivit atribuțiilor specifice.

2. La nivel legislativ, în viitorul apropiat, pe lângă procesul complex de revizuire a Legii nr. 217/2003, ANES își propune să continue și să asigure implementarea eficientă a unor politici publice deosebit de importante și a unor acte normative relevante, cum sunt:

Hotărârea nr. 592/2021 *privind aprobarea Strategiei naționale pentru prevenirea și combaterea violenței sexuale "SINERGIE" 2020-2030.*

MINISTERUL FAMILIEI, TINERETULUI ȘI LGATIȚĂȚII DI ȘANSI

Această strategie inovatoare cuprinde măsuri menite să diminueze evoluția negativă/creșterea cazurilor de violență sexuală și să prevină recidiva, în general prin acțiuni de consiliere a copiilor, fetelor/femeilor, dar și prin alte măsuri de sprijin și de îmbunătățire a intervenției profesioniștilor.

✓ Hotărârea nr. 559/2021 *privind aprobarea Programului național integrat pentru protecția victimelor violenței domestice și a metodologiei-cadru privind organizarea și funcționarea rețelei naționale integrate de locuințe protejate destinate victimelor violenței domestice.*

Hotărârea asigură cadrul instituțional și procedural de coordonare, necesar pentru realizarea măsurilor integrate de protecție și de sprijin în vederea integrării/reintegrării socio-profesionale pentru victimele violenței domestice prin intermediul rețelei naționale inovative integrate de locuințe protejate destinate victimelor violenței domestice, fiind deosebit de importantă prin caracterul inovator al măsurilor propuse la nivel național și facilitarea transferului la o viață independentă/asigurarea unei vieți normale, în condiții de siguranță.

✓ Hotărârea nr.1547/2022 *privind aprobarea Strategiei naționale privind promovarea egalității de șanse și de tratament între femei și bărbați și prevenirea și combaterea violenței domestice pentru perioada 2021-2027.*

Această politică publică asigură îndeplinirea condiției favorizante privind egalitatea de gen din perspectiva programării fondurilor europene în perioada 2021-2027 și păstrează viziunea integrată prin abordarea problematicii pe doi piloni de bază, câte unul pentru fiecare din cele două domenii de activitate din competența ANES, reglementând o serie de măsuri concrete în scopul prevenirii și combaterii violenței domestice.

✓ Ordinul nr. 20840 din 21.09.2022 *pentru aprobarea standardelor minime obligatorii privind aplicarea managementului de caz în cadrul serviciilor sociale destinate victimelor violenței domestice*

✓ Ordinul nr. 20841 din 21.09.2022, *pentru aprobarea Standardelor minime obligatorii privind aplicarea managementului de caz în cadrul serviciilor sociale de asistență destinate agresorilor*

✓ Ordinul pentru aprobarea metodologiei privind măsurile de prevenire a violenței domestice - aprobat, în curs de publicare în Monitorul Oficial

✓ Ordinul pentru aprobarea procedurii comune de lucru la nivel interinstituțional privind colectarea, raportarea și monitorizarea datelor statistice în domeniul prevenirii și combaterii violenței domestice - în avizare interministerială

✓ Ordinul pentru aprobarea metodologiei unitare privind funcționarea centrelor de intervenție pentru victimele violenței sexuale- în avizare interministerială.

De asemenea, ANES își propune să asigure continuitatea și buna implementare a proiectelor aflate în derulare la nivelul instituției, care vizează dezvoltarea de servicii sociale, atât pentru victimele violenței domestice, cât și pentru agresori (cu aplicarea unor programe de intervenție specializate destinate agresorilor), precum și măsuri de sprijin pentru familiile care se confruntă cu situații de violență domestică, în vederea diminuării nivelului de risc și a prevenirii escaladării situațiilor de violență domestică:

MINISTERUL FAMILIEI, ÎNFRITULUI ȘI IGALIATAII DE ȘANSE

➤ Prin proiectul „VENUS - Împreună pentru o viață în siguranță!”, finanțat prin Programul Operațional Capital Uman, Axa Prioritară 4, Obiectiv Specific 4.4, în valoare totală de 11 milioane Euro, cu o durată de implementare de 4 ani (2019-2023), au fost dezvoltate, în parteneriat cu DGASPC, în acord cu prevederile Convenției de la Istanbul măsuri centrate pe abordarea integrată și unitară a serviciilor sociale, socio-profesionale și de formare profesională pentru victimele violenței domestice, în scopul prevenirii și combaterii fenomenului violenței domestice la nivel național.

În cadrul proiectului a fost creată și dezvoltată Rețeaua națională inovativă integrată de 42 de locuințe protejate pentru victimele violenței domestice, care include câte o locuință protejată înființată în fiecare județ cu scopul de a asigura transferul la o viață independentă și reintegrarea socio-profesională a victimelor violenței domestice.

Totodată, prin același proiect, au fost create și dezvoltate în fiecare județ câte 2 servicii complementare, însumând 82 de servicii complementare pentru victimele violenței domestice, respectiv 42 de grupuri de suport care furnizează programe specifice de asistență psihologică și de dezvoltare personală și 42 de cabinete de consiliere vocațională care asigură servicii de consiliere vocațională, orientare profesională și acompaniere pentru identificarea unui nou loc de muncă și autonomizare, în vederea depășirii situațiilor de criză generate de violența domestică și a reintegrării profesionale a victimelor.

De asemenea, pentru anul 2023, proiectul cuprinde o componentă privind realizarea unei Campanii naționale de informare și conștientizare (spot TV și spot radio) care se va orienta pe accesarea serviciilor sociale și a celor specializate și evitarea riscurilor de deces sau de vătămare gravă.

➤ Un alt proiect derulat în prezent de către ANES este proiectul predefinit “Sprijin pentru implementarea Convenției de la Istanbul în România”, dezvoltat prin intermediul Mecanismului Financiar Norvegian 2014-2021, în cadrul programului “Justiție”, gestionat de către Ministerul de Justiție din România în calitate de Operator de Program, în valoare de 2,5 milioane euro, cu derulare în perioada 2019-2023. Proiectul reprezintă o acțiune strategică menită să sprijine autoritățile române să adopte o acțiune coordonată în abordarea provocărilor reprezentate de punerea în aplicare a Convenției Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice - Convenția de la Istanbul.

Unul dintre pilonii principali ai proiectului se axează pe dezvoltarea unei rețele de servicii sociale. Astfel, în cadrul proiectului au fost create 8 centre de asistență pentru agresori în: București, Giurgiu, Timișoara, Sibiu, Slobozia, Constanța, Bacău, Craiova și o rețea de 10 centre integrate pentru victimele violenței sexuale în: București, Timișoara, Piatra-Neamț, Satu Mare, Sibiu, Slobozia, Constanța, Brăila, Bacău, Craiova).

Crearea centrelor integrate pentru victimele violenței sexuale marchează o schimbare de abordare a modului în care serviciile medico-sociale se află la dispoziția victimelor violenței sexuale, prin asigurarea unui management integrat, astfel încât victima să poată beneficia în cadrul spitalului, de toate serviciile necesare, în mod direct.

MINISTERUL FAMILIEI, ÎNCREȘTELUI ȘI ÎNCĂLȚĂRII DE ȘANSE

Astfel, pe lângă serviciile medicale victima poate beneficia în mod gratuit de o serie de servicii sociale (consiliere psihologică și/sau juridică) având posibilitatea de a iniția procedura legală de formulare a unei plângeri de agresiune sexuală, urmată de constatare și prelevare de probe.

În cadrul acestei rețele naționale de centre se asigură furnizarea unui set de servicii adresate victimelor, care cuprinde: examinări medicale, consiliere și asistență post-traumatică, asigurată prin intermediul unei echipe multidisciplinare care să vină în întâmpinarea nevoilor victimelor.

➤ **Proiectul „GLORIA - Asistență integrată pentru victimele violenței domestice și de gen”,** finanțat prin Mecanismul Financiar Norvegian implementat de către Institutul de Medicină Legală Iași în calitate de Promotor de proiect, în parteneriat cu: ANES, Fundația Corona, Centrul de mediere și Securitate Comunitară Iași și Fundația Hedda din Norvegia.

Proiectul furnizează servicii integrate de calitate, abordând pluridisciplinar problematica violenței domestice și de gen, înglobând măsuri specifice de asistență socială, medicală, educațională, ocupațională și de locuire pentru minim 550 persoane (adulți și copii) victime ale violenței domestice și de gen din mediul rural și mic urban din județele Iași, Vaslui, Bacău și Neamț, acoperind o zonă de 250 de comunități locale unde serviciile de acest tip lipsesc sau sunt insuficiente. Cererea de finanțare a fost depusă în luna februarie 2020 în cadrul Programului “Dezvoltare locală, reducerea sărăciei și creșterea incluziunii romilor”.

➤ **Proiectul “VERA- Schimbare pozitivă prin acțiune integrată în vremuri dificile”,** finanțat prin rezerva de la nivelul Mecanismului Financiar Norvegian 2014-2021, în cadrul programului “Justiție”, gestionat de către Ministerul Justiției, în valoare de 823.530 Euro (martie 2022-martie 2024) este implementat de către ANES, în calitate de Promotor în parteneriat cu un Consorțiu de ONG-uri Centrul de Formare și Evaluare în Asistență Socială (CFCECAS), Fundația Sensiblu, Asociația Necuvinte, Fundația Centrului de Mediere și Securitate Comunitară (CMSC) și cu Asociația pentru Dezvoltare și Promovare Socio-Economică CATALACTICA.

Obiectivul general al proiectului vizează îmbunătățirea și adaptarea capacității de răspuns a autorităților publice centrale și locale pentru a oferi un sprijin mai bun și adecvat victimelor violenței domestice și violenței de gen, prin: instruirea coordonatorilor de echipe mobile pentru intervenția de urgență în cazurile de violență domestică (peste 3300 de profesioniști), instruirea specialiștilor din compartimentele de violență domestică din cadrul DGASPC și furnizarea unei metodologii unitare de consiliere juridică a victimelor violenței domestice și violenței de gen care să faciliteze accesul la justiție și la informații de natură juridică (ex: emiterea ordinului de protecție, cerere de divorț, custodia copiilor, ajutor judiciar, etc.), elaborarea unui Barometru în domeniul violenței domestice și al violenței de gen axat pe evoluția fenomenului, practicilor și tendințelor, la nivel de județe.

MINISTERUL FAMILIEI, TINERETULUI
ȘI EGALITĂȚII DE ȘANSE

➤ Proiectul „VioGen RoJust” este derulat în cadrul Apelului deschis de proiecte „Drepturile omului - Implementare la nivel național”, Aria 17 „Drepturile omului - Implementare la nivel național”, Granturile SEE 2014-2021, de către ANES în calitate de promotor al proiectului, în parteneriat cu: Asociația TRANSCENA, Asociația ANAIS, Centrul FILIA și Asociația GRADO.

Proiectul beneficiază de un grant în valoare de aproximativ 732 de mii de euro și obiectivul proiectului este acela de a consolida capacitatea autorităților române în ceea ce privește implementarea/executarea deciziilor Curții Europene a Drepturilor Omului de la Strasbourg, precum și a recomandărilor de țară emise de către Consiliul Europei în domeniul abuzului, violenței domestice și violenței de gen, în principal, prin:

- crearea, dezvoltarea și promovarea la nivel regional/multi-regional/național a unor mecanisme de protecție a drepturilor persoanelor vulnerabile și a unor măsuri pentru combaterea discriminării și/sau pentru promovarea drepturilor omului, pilotate la nivel național, cu accent pe victime ale discriminării pe criteriul de sex și ale violenței domestice sau violenței de gen;

- inițierea și promovarea unui program de instruire/formare profesională inițială și continuă a judecătorilor (100), avocaților (928), procurorilor (100) și polițiștilor (898) în ceea ce privește implementarea documentelor internaționale cu privire la drepturile omului ratificate de către România (CEDO, CEDAW, Convenția de la Istanbul, Convenția de la Lanzarote);

- realizarea unei campanii naționale de informare și conștientizare a opiniei publice și a profesioniștilor din domeniul judiciar și din domeniul prevenirii și combaterii violenței domestice și a violenței de gen cu privire la respectarea drepturilor victimelor, evitarea revictimizării și nediscriminare;

Totodată, la nivelul Agenției Naționale pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați (ANES) funcționează, din luna decembrie 2015, linia telefonică destinată victimelor violenței domestice, discriminării pe criteriul de sex și traficului de persoane, cu număr unic - 0800 500 333, care funcționează gratuit, cu program continuu, 24 h/24h, 7 zile/7 zile, la care victimele pot raporta orice situație de violență domestică și pot primi sprijin și consiliere primară de natură psihologică, asistență socială, orientare și îndrumare către instituții/servicii specializate în funcție de nevoile detaliate (în deplină concordanță cu prevederile art. 24 din Convenția de la Istanbul, ratificată de către România prin Legea nr. 30/2016).

În prezent, din perspectiva demersurilor amintite, ANES continuă eforturile la nivel guvernamental și acțiunile pentru întărirea colaborării și cooperării tuturor autorităților statului cu responsabilități în domeniu, în scopul prevenirii și combaterii fenomenului violenței domestice și a violenței împotriva femeilor, pentru a facilita adoptarea de măsuri integrate care să asigure un răspuns eficient, integrat și multisectorial la problematica violenței domestice. (ex.: politici publice, realizarea unor proiecte, dezvoltarea continuă a cadrului legislativ, formarea profesioniștilor, etc.).

MINISTERUL FAMILIEI, TINERETULUI
ȘI EGALITĂȚII DE ȘANSE

3. Așa cum am precizat în răspunsul formulat la prima întrebare, în viitorul apropiat ANES își propune reglementarea unor măsuri specifice destinate ocrotirii copiilor victime ai femicidului, care să acopere toate nevoile specifice ale acestora (ex: sprijin material - indemnizație de sprijin până la majorat, acordare de compensații, consiliere psihologică și juridică, asistență juridică gratuită, asigurarea gratuității pentru tratarea bolilor/intervenții chirurgicale/alte tratamente, clarificarea situației juridice a locuinței/locuință socială, desemnarea unui curator/tutore, menținerea copilului în mediul său obișnuit (locuință, unitate de învățământ), asigurarea cheltuielilor de susținere a educației la toate nivelurile, facilitarea găsirii unui loc de muncă după majorat, etc.).

Astfel, aceste propuneri vor fi analizate în cadrul Grupului de lucru constituit la nivelul ANES, pentru a se putea identifica cele mai eficiente și adecvate soluții juridice, dar și cea mai potrivită direcție de abordare, în ceea ce privește sediul materiei.

Cu considerație,

Gabriela FIREA,

MINISTRU

